

Syfilis 2020

Marts-ip qiteqqunnerani amerlasuunik syfilis-inik nalunaaruteqartoqarnera pissutigalugu, 2020-imi syfilis pillugu nalunaarut iluarsaateqqinneqarpoq.

Tunuliaqutaasoq

Nunatsinni Nakorsaaneqarfik nappaatit tuniluuttut nalunaarutigineqartussat- ilaatigut syfilissertut pillugit nalunaarutininik tigusaqartarpoq.

Nalunaarutit taakku pitsaassusaat qulakkeerneqartuarpoq taamaakkaluaq nalunaarutini tunillatserlaajunersut imal. qangali tunillatsissimasuunersut tamatigut paasineqarsinnaasannigilat. Syfilissimik tunillatsissimasut nalunaarutigineqanngitsut, pitsaassutsimik qulakkeerinissaq sulissutigigaluarlugu arlaliusinnaanissaat qulakkeerneqarsinnaanngilartaaq. Taamaammat kisitsisit ataani saqqummiunneqartut allanngorsinnaapput.

Qanoq ililluni syfilissimik tunillatsittoqarsinnaava?

Syfilis illersuuteqarani atoqatigiinnikkut tuniluuttarpoq.

Statens Serum Institut (SSI) syfilissimik nappaateqarneq pillugu ima allappoq (1):

".... Tunillatsiffiusoq pingaarnertut kinguaassiuutini taakkuluunniit eqqaaniittarpoq qanermiittarluniluunniit

- Illersuuteqarani syfilissimik nappaateqalerlaamik atoqateqarnikkut syfilissimik tunillatsissinnaaneq 30%-it 50 %-illu missaasa akornaniippoq*
- Bakteria kissannermut panernermullu misiggarissuuvoq, imerpalasumili ulluni arlalinni uumasinnaalluni. Taamaammat tunillatsissimasut aavannit tuniluussinnaalluni*
- Syfilis naartunermi sap. ak. qulinngoreerneranni arlaaq aqutigalugu naartusumiit naartumut tuniluussinnaavoq (inunnguuseralugu syfilisserneq) "*

2020-imi syfilissertut

2020-imi syfilissertut katillugit 140-it inunnut 140-inut agguataarsimasut nalunaarutigineqarput.

2020-imi tunillatseqqittoqarsimanngilaq, siornatigullu tunillatsissimasuni aqqaneq marluk tunillatseqqissimapput, ilaat 2016-imiilli. Pingasut pingajussaa tunillatsipput.

Syfilissertuni qulaaluani nalunaarutini allassimavoq "atoqatigisimasanik paasiniaaneq". Tassalu atoqatigisimasanik paasiniaanermi paasineqartut tassaasut inunnut qanittukut syfilissimik tunillatsissimasutut paasineqartunut atoqateqarsimasutut nalunaarutigineqarlutik tunillatsissimasutut paasineqartut.

Syfilissertuni 25-ini kinguaasiutitigut ikeqarneq, ataatsimi qanikkut ikeqarneq nalunaarutini allassimapput.

Ikeqarneq syfilissip immiikkoortuisa aallaqqaataannut ersiutaavoq. Syfilis nakorsarneqanngikkuni immikkoortut sisamaanni peqqissutsimut navianaatilimmik- ilaatigut qaratsakkut aseruuttoormik kinguneqarsinnaavoq (1).

2014-imiit 2020-imut syfilissertut



Takussutissiaq 1: 2014-imiit 2020-imut innuttaasut 100.000-iuppata syfilissertut amerlassusaat.

2018-imi innuttaasut 100.000-iuppata (10⁵) 250-it missaanniit 2019-imi 220-inut ikileriarnerat takussutisiami 1-imi takuneqarsinnaavoq.

Tamatuma kingorna 2019-imiit 2020-imut innuttaasut 10⁵-iuppata 236-inut amerleriarnerat takuneqarsinnaavoq.

Kisitsisit nutaanerpaat Danmarkimeersut innuttaasut 10⁵-iuppata 2018-imi 9,3 syfilissimik tunillatsissimanerat takutippaat (3). Taamaalilluni syfilissip atugaanera Danmarkimut sanilliullugu nunatsinni suli annertunerungaatsiarpoq.

Ukiut agguataarneqarneri

13-iniit 69-inut ukiullit agguaqatigiissillugit 28,5-inik ukioqarput. 2019-imut sanilliullugit agguaqatigiissillugit ukiui 29,1- iusut (2) 2020-imi agguaqatigiissillugit ukiukinnerulaarput. Tamatumunnga ilanngullugu agguaqatigiissillugit 39-inik ukiulinnit (3) ukiunik qulinik ukiukinnerunerat, Danmarkimit kisitsisit nutaanerpaanit takutippaat.

Ataani tabeli 1-imi takuneqarsinnaavoq syfilissertutut nalunaarutigineqartut akornanni 58-it angutaasut (41,4 %) 82-illu (58,6 %) arnaasut takuneqarsinnaavoq. Tamatuma saniatigut

angutit agguaqatigiissillugit ukiuinut 31,7-inut sanilliullugit arnat 26,2 ukioqarlutik, taamatumik arnat ukiunik tallimanik ukiukinnerusut paasissutissat takutippaat.

2019-imi arnat amerlanerupputtaaq (2). SSI-ip syfilisertut pillugit naatsorsugai kingulliit 2018-imeersut (3), syfilisertut 84%-iisa angutaanerannik takutitsinerisigut, Danmarkimi kisitsisit aamma allaanerupput.

Tabeli 1. 2020-imi syfilisertutut nalunaarutigineqartut ukiumikkut suaassutsimikkullu agguataarneqarnerat			
Ukioqatigiiat	Angutit	Arnat	Katillugit (procentingorlugit)
10-14	0	4	4 (2,9 %)
15-19	11	23	34 (24,3 %)
20-24	10	22	32 (22,9 %)
25-29	10	14	24 (17,1 %)
30-34	7	5	12 (8,6 %)
35-39	5	2	7 (5,0 %)
40-44	2	1	3 (2,1 %)
45-49	5	4	9 (6,4 %)
50-54	2	4	6 (4,3 %)
55-59	4	1	5 (3,6 %)
60-64	1	2	3 (2,1 %)
>69	1	0	1 (0,7 %)
Katillugit (procent)	58 (41,4 %)	82 (58,6 %)	140 (100 %)

Nunatsinnit paasissutissanit 2020-imeersunit tunillatsissimasup ataasiinnaap (0,7 %) nalunaarutigineqarsimanera taassumalu suaqaqatiminik atoqateqarsimanera takuneqarsinnaavoq. Kisitsisit nunatsinneersut naapertorlugit tunillatsittut tamangajammik suaqaqammiunngitsumik atoqateqarsimanikkut tunillatsissimarpasipput. Tunillatsittut 72%-ii tassaasut angutit anguteqatiminnik atoqateqarsimasut, SSI-ip syfilisertut amerlassusaannik naatsorsuinerata takutippaat.

Syfilissimik tunillatsissimasut arnani angutinilu ukioqatigiiiaanut ukiut tallimakkaarlugit agguataarneqarneranni amerlanerpaat katillugit 24,3 %-it 15-it 19-illu akornanni ukioqartut, tabelimi 1-imi takutinneqarportaaq. Tunillatsissimasut 47,2 %-ii 15-it 24-illu akornanni ukioqarput. 32,1 %-llu (n= 45) arnaapput 15-it 24-illu akornanni ukiullit. Tamatuma saniatigut syfilisertut 30-iniit 45-inut ukiulinni ikileriarujussuarnerat, tabelimi 1-imi takutinneqarpoq. 45-iniilli 54-inut ukiulinni syfilisertut amerleriaqqipput. 60-ileereersuni syfilisertut ikittuinnaapput.

Ilanngussami 1-imi, takussutissiami 5-imi syfilissertut ukioqatigiiaanuk ukiut qulikkaarlugit agguataarneqarnerat takuneqarsinnaavoq. 20-it 29-illu akornanni ukiulinni syfilissertut amerlanerpaapput. 2019-imi 20-it 29-illu akornanni ukiulinni syfilissertut amerlanerpaapput (2). Kisitsisit taakku kisitsisinit SSI-meersunit, Danmarkimi 2018-imi syfilissertut amerlanersaasa 40-it 49-illu akornanni ukioqarnerannik takutitsisunit allaassutigaat (3).

Innuttaasut 100.000-iuppata innuttasullu 1.000-iuppata syfilissertut 15-ileereersimasut amerlassusaat

Tabeli 2: Innuttaasut 100.000-iuppata 15-ileereersimasut- 1.000*- uppatalu syfilissertut 15-it 59-illu akornanni ukiullit amerlassusaat			
	Mænd	Kvinder	I alt
Syfilissertut 15-ileereersimasut	58	79	137
Innuttaasut 15-ileereersimasut*	23.684	21.010	44.694
Innuttaasut 10.000-iuppata 15-ileereersimasut syfilissertut	244,9	376,0	306,5
15-iniit 59-inut ukiulinni syfilissertut	56	77	133
Innuttaasut 15-it 59-illu akornanni ukiullit*	18.970	17.214	36.184
15-iniit 59-inut ukiullit 1.000-iuppata syfilissertut	3,0	4,5	3,7
*Ukiup affaani (1. juli 2020), www.stat.gl, tabel BEXSTM3-mi pissarsiaasaasunut sanilliullugit naatsorsukkat			

Nunatsinni innuttasut 10.000-iuppata 15-ileereersimasut syfilissertut 306,4-unerat tabelimi 2-mi takutinneqarpoq.

Nunatsinni innuttaasut 15-iniit 59-inut ukiullit 1.000-iuppata syfilissertut 3,7-iunerat tabelimi takutinneqarportaaq.

20-it inorlugit uniulinni syfilissertut

Tunillatsissimasuni 140-iusuni 38-it inuusuttuaraanerat (angutit aqqanillit arnallu 27-it) paasissutissat takutippaat. Taakkunanga nivarsiaqqat sisamat 15-it inorlugit ukioqarput, taakkunanga ataaseq 13-inik ukioqarluni. Katillugit angutit sisamat arnallu 15-it syfilissimik tunillatsissimanerisa paasineqarnerani 18-it inorlugit ukioqarput.

Ataani tabiili 3-mi takutinneqarpoq 20-it inorlugit ukiulinni syfilissertuni nivarsiaqqat nukappiaqqanit marloriaammik amerlanerusut tabelimi 3-mi takutinneqarpoq.

Ukioqatigiiaat 1.000-iuppata syfilissertuni nivarsiaqqat 10,5-iupput nukappiaqqallu 4,4-iullutik (ukiui ≤ 20).

Tabeli 3: 2020-imi syfilissertut misissuinikkut paasineqartut ataasiakkaat amerlassusaat, innuttaasut amerlassusaat 20-illu inorlugit ukiullit 1.000-iuppata nappaatip atugaanera*			
Syfilissertut *			
Ukiui	Angutit	Arnat	Katillugit
13	0,0	2,6	1,3
14	0,0	8,3	4,2
15	0,0	10,7	5,3
16	2,8	9,0	5,8
17	8,0	11,8	9,8
18	16,3	24,2	20,3
19	2,7	7,9	5,4
20	5,5	11,1	8,3
Katillugit	4,4	10,6	7,5
* Nassuiaat: Ilangussami 2-mi naatsorsugaq takuuk			

Taamatutaaq niviarsiaqqat 14-inik ukiullit akornanni syfilissimik napaateqarnerup nukappiaqqanut sanilliullugu arfineq pingasoriaataat sinnerlugu atugaanerunera tabelimi 3-mi takuneqarsinnaavoq.

Niviarsiaqqat 15, 17 aammalu 20-inik ukiullit 1.000-iuppata qulit sinneqartut tunillatsisimapput taamali amerlatigisut tunillatsissimanerat nukiappiaqqat 18-it ukiulli akornanni aatsaat naammattuugassaalluni. Paasisaq ernumanaateqarnerpaaq tassaavoq niviarsiaqqat 18-inik ukiullit 1.000-iuppata taakku akornanni syfilissertut 20-it sinneqarnerat.

Ataatsimut isigalugu 18-inik ukiullit 1.000-iupata taakku akornanni syfilissertut 20,3-iuulutik amerlanerpaapput (tabeli 3).

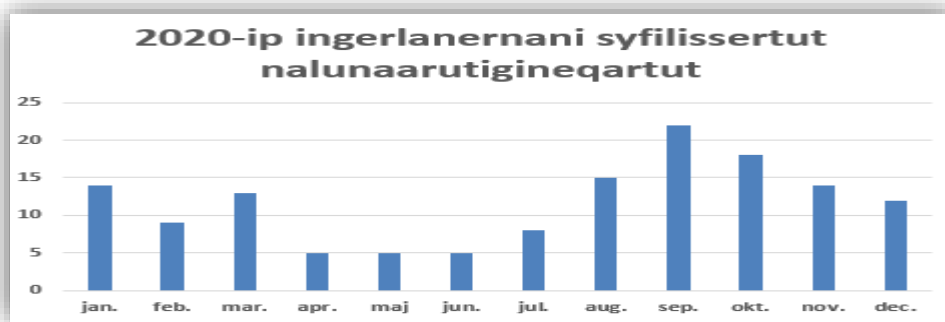
20-it inorlugit ukiulinni syfilissertut peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuinut agguataarneqarnerat

Tabeli 4: 2020-imi inuusuttut 20-iliisimanngitsut akornanni syfilissertut peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuinut agguataarneqarnerat		
Peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortua	Ukiukitsut (quliniit 14-inut ukiullit)	18-iniit inorlugit ukiullit (quliniit 17-inut ukiullit)
Peqqinnissaqarfik Sermersooq	2	7
Peqqinnissaqarfik Disko	0	5
Peqqinnissaqarfik Avannaa	0	2
Peqqinnissaqarfik Qeqqa	0	0
Peqqinnissaqarfik Kujataa	2	5
Katillugit	4	19

Ukiukitsut (15-iliisimangitsut) akornanni syfilissertut amerlanersaat Peqqinnissaqarfik Sermersuumeersuullutillu Peqqinnissaqarfik Kujataaneersuunerat tabeli 4-mi takutinneqarpoq.

Tamatuma saniatigut 18-iliineqanngitsut akornanni syfilissertut Peqqinnissaqarfik Sermersuumeernerat, Peqqinnissaqarfik Diskomeersut tulliusut Peqqinnissaqarfik Kujataaneersullu pingajuusut tabelimi 4-mi takutinneqarpoq.

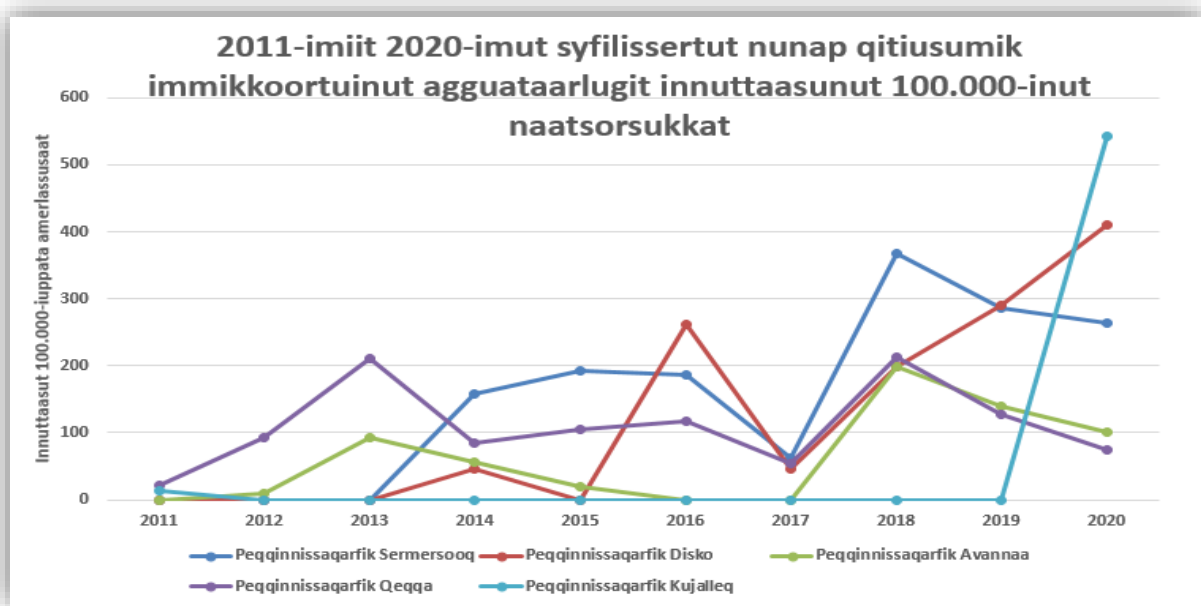
2020-imi syfilissertut qaammatinut agguataarneqarnerat



Takussutissiaq 2: 2020-imi syfilissertut aaversillutik misissortiffiinut agguataarneqarnerat.

Ulloq misissortiffik aallaavigalugu qaammat suna nappaatip suussusersineqarnera takussutissiami 2-mi takuneqarsinnaavoq. Syfilissimik nappaatilittut suussusersineqartut septembarimi amerlanerpaanerat, tulliisa oktobarimiinnerat aggustimiinnerallu, aprilimilu juunimilu ikinnerpaanerat takuneqarsinnaavoq.

Syfilissertut peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuinut agguataarneqarnerat.

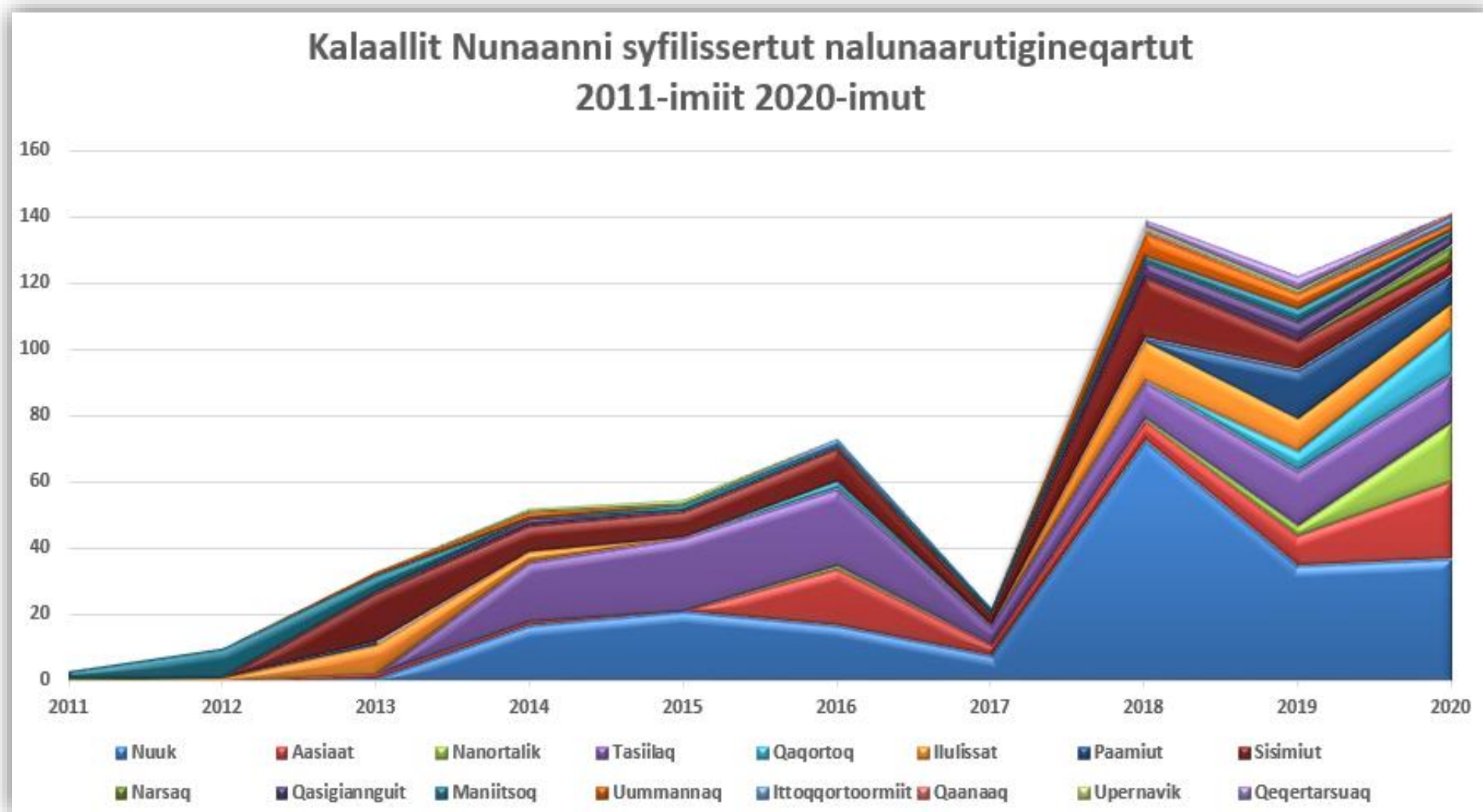


Takussutissiaq 3: 2011-imiit 2020-imut innuttaasut 100.000-iuppata syfilissertut peqqinnissaqarfiup qitiusumik immikkoortuinut agguataarneqarnerat.

Takussutissiami 3-mi 2011-imiit 2020-imut syfilissertut amerlanerniit ikinnernut tulleriiaarneqarnerat takutinneqarpoq.

1. Peqqinnissaqarfik Kujataani syfilissertut 2019-imiit 2020-imut amerleriapiloorput. Tunillatsissimasuni sisamani atoqatigisimasanik paasiniaasoqarsimanera, Peqqinnissaqarfik Kujataanit nalunaarutigineqartut takutippaat. Atoqatigisimasanik paasiniaanerup ukkanneqarnerulernera syfilissertut nalunaarutigineqartut amerleriapiloornerannut sunniuteqarsinnaavoq.
2. Peqqinnissaqarfik Diskomi syfilissertut 2016-imiit 2017-imut ikileriapilooriarlutik 2017-imiit 2020-imut amerleriapiloorput.
3. Peqqinnissaqarfik Sermersuumi syfilissertut 2013-imiit 2016-imut amerliartuaanerat takuneqarsinnaavoq. Taamatuttaaq 2017-imiit 2018-imut amerleriapilooriarlutik ikiliartortutut isikkoqarnerat takuneqarsinnaavoq.
4. Peqqinnissaqarfik Avannaani 2017-imiit 2018-imut syfilissertut amerleriapiloornerat 2018-imiillu 2020 ikiliartornerat takuneqarsinnaavoq.
5. Peqqinnissaqarfik Qeqqani 2014-imiit 2018-imut syfilissertut amerlinerat 2018-imiilli 2020-imut ikiliartoqqinnerat takuneqarsinnaavoq.

2020-imi syfilisertut kommuninut agguataarneqarnerat



Takussutissiaq 4: 2011-imiit 2020-imut syfilisertut 2020-imi kommuninut agguataarneqarnerat tulleriaakkat, illoqarfik syfilisertoqarnerpaaq alliulluni illoqarfillu syfilisertukinnerpaaq qulliulluni.



Syfilissertut illoqarfinnut agguataarneqarnerat

Syfilissertut amerlanersaat Nuummeersuusut (tungujortoq), Aasianneersut tulliusut (aappalaartoq) Nanortalimmeersullu tulliusut (qorsuk qaamasoq) takussutissiami 4-mi takutinneqarpoq.

2020-imi Nuummi syfilissertut katillugit 37-iupput, 2019-imullu sanilliullugit marlunnik amerleriarlutik. 2018-imilu syfilissertutut nalunaarutigineqartunut sanilliullugit annertuumik ikileriaateqarnerat takuneqarsinnaavoq.

Aasianni 2020-imi syfilissertut, 2019-imut syfilissertutut nalunaarutigineqartunut qulaaluanut sanilliullugit amerleriapiloorlutik katillugit 23-iupput. Aasianniit nalunaarutigineqartut maanna inummit aalajangersimasumit akisussaaffigineqalernerat, nalunaarutigineqartut ukiunut siuliinut naleqqiullugit amerleriarnannut sunniuteqarsimasinnaavoq.

Tamatuma saniatigut 2019-imut sanilliullugu Nanortalimmi amerleriapiloornerat takussutissiami 4-mi takuneqarsinnaavoq. 2019-imi syfilissertutut nalunaarutigineqartut pingasusut 2020-imi 18-iupput.

Ilulissani syfilissertut 2019-imi quliniit arfineq pingasunut 2020-imi ataatsimut ikileriarput. Paamiunilu 2019-imi 15-iniit 2020-imi arfineq pingasunut ikileriarput takuneqarsinnaavoq.

Syfilissertuni qulaaluani tunillatsittut nunaqarfimmeersuunerat nalunaarutini nalunaarutigineqarsimavoq.

Oqaatigiumasat

Naatsorsueqqissaarnermi kisitsisit uku syfilissertutut nalunaarutigineqartunik 2020-imi pissarsianik, kingusinnerpaamik martsip ulluisa 22-ianni tiguneqartunik tunngaveqarput. Taamaammat syfilissimik tunillatsissimasut pillugit nalunaarutininik allanik 2020-imi aaversissimasunik allakkiap matuma saqqummiunneqarnerata kingorna takkuttoqarsinnaavoq.

Nalunaarutininik allanik takkuttoqassappat taakku 2020-imi syfilis pillugu naatsorsueqqissaarnermi kisitsisini Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqiissaartarfiup kisitsisaataasiviani (www.stat.gl) 2021-imi ilanngunneqassapput

Ikeqarneq pillugu nalunaarutit, atoqatigisimasanik paasiniaaneq suaqaqammilluunniit atoqateqarsimaneq pillugu paasissutissat tamakkernagit nalunaarutigineqarsimasinnaammata, kisitsisit taakku allaanerulaarsinnaanerit eqqumaffigeqqunarpoq.

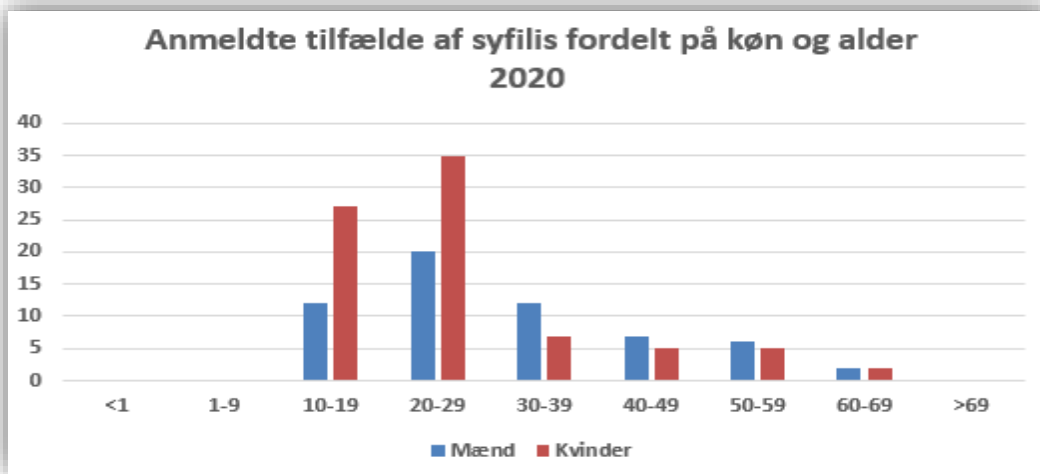
Najoqqutarisat:

1. Statens Serum Institut: "Syfilis". Senest redigeret den 14. november 2019:
<https://www.ssi.dk/sygdomme-beredskab-og-forskning/sygdomsleksikon/s/syfilis>

2. 2019-imi Nunatsinni Syfilis:
https://nun.gl/emner/udgivelser/aarsberetninger/sundhedsfaglige_notater_vedroeren_de_2019?sc_lang=kl-gl

3. Statens Serum Institut: Syfilis - opgørelse over sygdomsforekomst 2018:
<https://www.ssi.dk/sygdomme-beredskab-og-forskning/sygdomsovervaagning/s/syfilis---opgoerelse-over-sygdomsforekomst-2017>

Ilanngutassiaq 1.



Takussutissiaq 5: Syfilisertut ukioqatigiiaanut suaassutsimullu agguataarneqarnerat.

Ilanngussaq 2

Tabeli 5: Innuttaasut 1.000-iuppata syfilisertut			
5a. Syfilisertut amerlassusaat			
5b. Innuttaasut amerlassusaat			
5c. 2020-imi inuusuttut 20-it inorlugit ukiullit 1.000-iuppata syfilisertut amerlassusaat			
5a. Syfilisertut amerlassusaat *			
Ukiui	Angutit	Arnat	Katillugit
13	0	1	1
14	0	3	3
15	0	4	4
16	1	3	4
17	3	4	7
18	6	9	15
19	1	3	4
20	2	4	6
Katillugit	13	31	44
* Nassuiaat: Syfilisertutut nalunaarutigineqartut			

5b. Ukiuqatigiiaani toqqakkani innuttaasut (2020-imi juulip ulluisa aallaqqaataanni) *			
13	384	386	770
14	362	360	722
15	383	375	758
16	360	335	695
17	373	340	713
18	367	372	739
19	365	382	747
20	362	361	723
Katillugit	2.956	2.911	5.867
*www.stat.gl, tabeli BEXSTM1			
5c. Ukiuqatigiiaat 1.000-iuppata syfilissertut amerlassusaat			
13	0,0	2,6	1,3
14	0,0	8,3	4,2
15	0,0	10,7	5,3
16	2,8	9,0	5,8
17	8,0	11,8	9,8
18	16,3	24,2	20,3
19	2,7	7,9	5,4
20	5,5	11,1	8,3
Katillugit	4,4	10,6	7,5